

(יב) "אשר נואלנו" ולא עוד אלא שחוטאין שנא' "ואשר חטאנו". ואי בעית אימא מהכא (ישעיה יט) "נואלו שרי צוען". דבר אחר "הסכת ושמע ישראל" כתתו עצמכם על דברי תורה. כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מנן שאין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה שנא' (במדבר יט) "זאת התורה אדם כי ימות באהל". ד"א "הסכת ושמע ישראל" הס ואח"כ כתת דרבא דאמר רבא לעולם ולמור אדם תורה ואח"כ יהגה. אמרי ואע"פ שאינה מיושבת לך ואח"כ כתתנה והקשה עליה מה שיש לך להקשות ותתן תרצון עד שתתוסף לך: יהגה. יענין:

עין אי"ה

המרכים שלום בעולם. והרע השני, שמגיע בענינים עיונים מדיעות ומדות אמוניות, גורם החוג הצר, שאין הדברים מתבררים כראוי ועולים קמשונים במושגים של הדיעות, שמטפשיין. ומה שנוגע למעשים בהלכה, גורם המגרעת של בירור הדברים חטא בפועל, אם שהבדירות תטה את האדם לקצה האחרון, שבוה ג"כ יהי חטא, כנזיר הנקרא חטא, ועוד שחטא יוצא ע"פ אותה ההשפעה שמשיפיעים ת"ח על העם, אם לא יהיו עניניהם מבוררים. וזה הנרצה מדמיון נואלו שרי צוען, הנאמר על שיגאת מנהיגים שמגעת במעשה אל הכלל.

שמב. ד"א הסכת ושמע ישראל, כתתו עצמכם ע"ד תורה, כדריש מנן שאין ד"ת מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה כו'. כשם שבקיבוץ הנצרך לישובו של עולם, התכלית של ההנהגה הקיבוצית היא שיחיו בני אדם יושבי הארץ חיים ממוצעים מסודרים. אמנם כדי שהכלל יגיע לחיים אמצעים, צריכים אנשים יחידים, עומדים על משמרת עבודת הכלל, להתנדב בעבודה רבה יוצאת חוץ לגבול האמצעי, כעבודת אנשי החיל שלפעמים ינדדו שינה מעיניהם ויעמדו הכן על המשמר שעות רבות יותר מהערך הראוי לחיים ממוצעים. והם מקבלים באהבה את העול הזה, אם בעלי נפש הם, ושומחים בעבודתם, באשר יודעים הם כי רק בהתנדבם הם להעמיד את מצב חייהם במצב יוצא מגבול הסכל הממוצע יצליחו את בני אומתם בחיים הממוצעים. כן השרידים אשר ד' קורא העוסקים בתורה, הם אנשי החיל למשמרת, חומה המה לאומה הישראלית בכללה, אני חומה של תורה ושדי כמגדלות אלו ת"ח. אם אנשי החיל יאבו להיות מתנהגים בחייהם בגבול הממוצע, אז תהי' המדינה אבודה ולא תשיג גם ארחות חיים ממוצעים, כי חמס ושד יתרבה בה וידי צריה תשיג להדפה ולכלותה מעל פני האדמה. ע"כ הת"ח אנשי המשמר צריכים להתנדב לעבוד יותר מהמדה הממוצעת, כדי להביא שלום לעולם, כדי להמשיך יפה את הקיום לאור ישראל וחיוו האמיתיים. ע"כ לא נביט אל חלישות הכח המוכרח כמעט ברובו להמצא בין ת"ח עמלי תורה, על כתינות הגוף החומרי ועל המניעה מהמון תענוגי החיים וששון עליזים. כי אך בזאת תתקיים התורה כעמל הגופני, הכתינה נגד החלק המעשי הצריך סבל ועבודה של עיון וגרסא כעמל גדול, והרחקה מרגשות העונג של הרחבת החיים, ע"י ההתעמקות הנפלאה בעיונים שכלים מופשטים והגיונים

שמא. 1. נדרים י א. שמב. 1. ב"ב ו ב.

זאת התורה. היכן תלוייה באלס שימות נאהלי תורה: הס ואח"כ כתת. שתוק כמו (במדבר א') ויהס כלב את העם שתוק והאזן לשמועתך עד שתהא שנויה כפיו

מוסריים, איך לישר דרכם של בני"א להתרומם מעל כל יצר לב האדם למראה עיניו, למען יוכלו בלא משוא פנים להורות לבני"א הדרך הטובה והישרה, שתבא רק בהמתת החפץ הסוער לתענוגי הרוח שהם ראויים אמנם להמון, אבל ראוי להיותם רחוקים מלב בעלי עיון עובדי עבודת הקודש לישר דרך העם.

שמג. ד"א הסכת ושמע ישראל, הם ואח"כ כתת, כדרבא דאמר רבא לעולם ולמור אדם תורה ואח"כ יהגה. העיונים בכל דבר צריכים להיות נולדים לא רק מתוצאות ההשקפה השכלית בדבר הפרטי לבדו שבו הוא נושא ונותן. כ"א צריכים שיהיו תוצאה של הרחבה וידיעה מקפת אל כל הענינים המתחשים לו. ע"כ אין תקוה לתוצאות טובות של חידושי עיונים, כ"א כשקדמה הידיעה הכוללת בכל הענין וכל הדברים השייכים לו. והנה הדבר מגיע ביחוד ע"ד התנגדות לדיעות ובקורת, שרק אז תהי' מועלת להגדיל תורה ולהאדירה להרבות חכמה ולפארה, רק כשתצא ע"פ ידיעה שלמה ומקפת והעמקה מסודרת בכל הענין, כראוי למומחה ובקי. ע"כ צריך שיהי' האדם מתרגל לסבול לשמע הרבה, להוסיף ידיעה, מבלי הוסיף בזה עדיין דעתו והשקפותיו, אשר אם גם יתנגדו לאיזה פרטים וסעיפים אל יצא לריב מהר. הם, שתוק והאזן ורד לסוף דעת הענינים וחקור בכל חלקיהם, ואז כשתעלה בידך הידיעה השלמה כבר הנך מגבורי כח למלחמתה של תורה. כתת, שבור את אשר יראה לך לסתור ולהרס, אבל אל תהי' מהיר להרס ולבקר ואתה אינך עדיין בקי גדול ומומחה בענינים אלו, כי מזה תצאנה תקלות רבות עיוניות ומוסריות. והעד ע"ז כי הלא גם בכלל בסדרי הלימודים ג"כ הידיעה המקפת וכוללת צריכה להיות קודמת לעיונים מחודשים, ולמוד אדם תורה ואח"כ יהגה. ומה נאמר עוד ביחש הכתינה והריסה, ע"י ויין והתנגדות והבקרת שראויה לצאת רק אחרי הידיעה העמוקה והברורה, הנקנית רק בסבל רב ועמל גדול. ואם תמלא את התנאי הזה, ודאי תביא גם כתינתך כרכה לעולם וכך היא דרכה של תורה, זה בונה וזה סותר ובלבד שיהי' כדאי והגון לכך.

שמד. אמרי דבי ר"י מ"ד כי מין חלב יוציא חמאה וכו', במי אתה מוצא חמאה של תורה במי שמקיא חלב שינק משרי אמו עליה. רבים הם הפדגוגים המתנשאים